

Autoritarinių valstybių užsienio ir saugumo politikos poveikis Lietuvos nacionaliniam saugumui

**MOBILIZACIJOS IR PILIETINIO
PASIPRIEŠINIMO DEPARTAMENTAS PRIE
KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS**

RAMŪNAS TRIMAKAS

Užsienio ir saugumo politika

Kiekviena valstybė vadovaujasi savita užsienio politikos samprata. Taip pat ką joje reikia saugoti, nuo ko saugoti ir kaip saugoti.

Užsienio ir saugumo politikos derinimas

Dažniausiai kalbama apie didelio masto grėsmes, todėl pasirengimas jas atremti vykdomas valstybiniu lygiu.

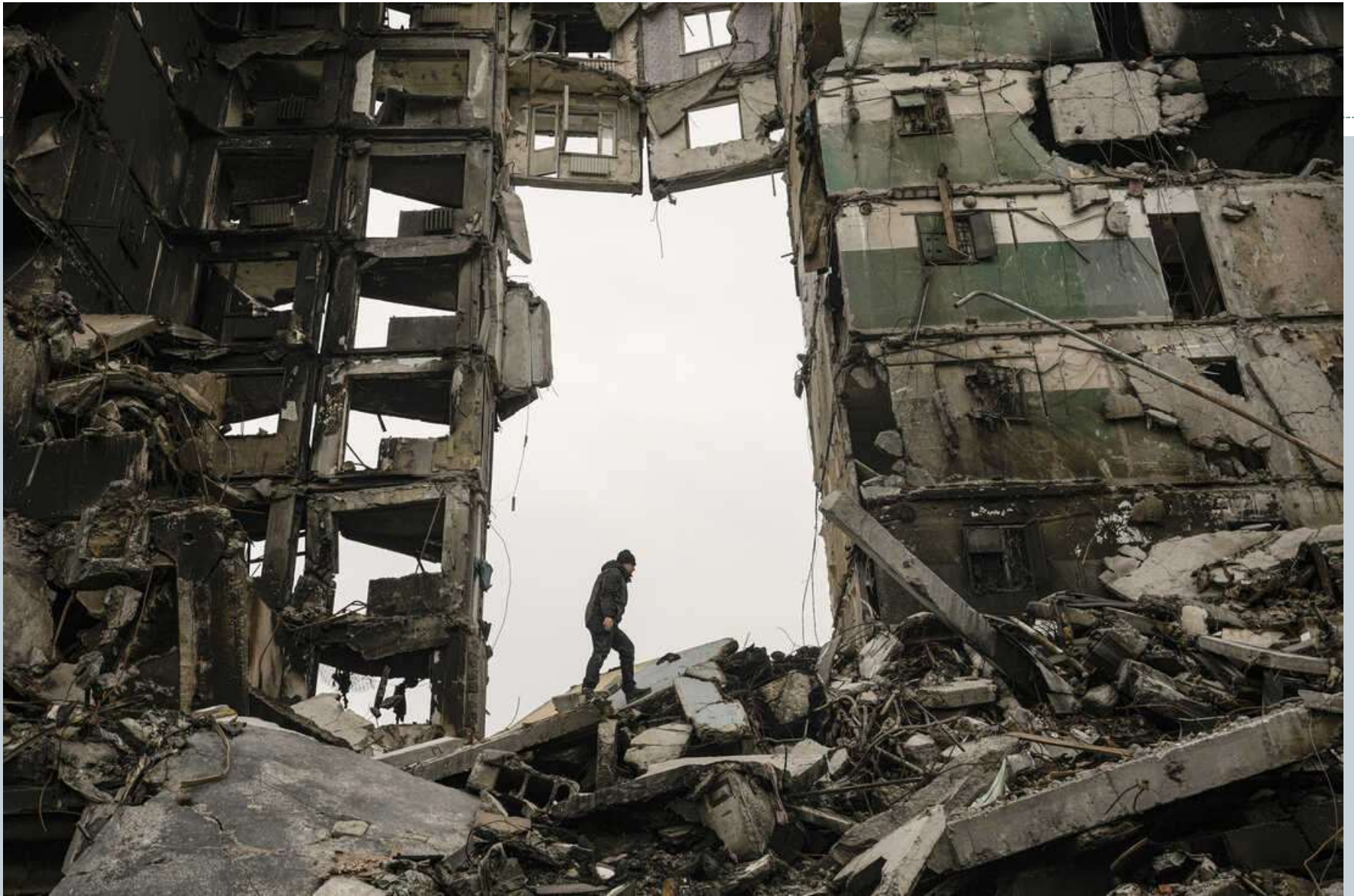
Kartais nacionalinis saugumas suprantamas kaip ateities gerovės užtikrinimas. Užsienio ir saugumo saugumo politika yra susiję ne tik su pasirengimu atremti agresiją iš išorės ar iš vidaus. Jos siejamos ir su daugeliu priemonių, darančių įtaką šalies gyventojų ūkinei ir socialinei gerovei.

Kolektyvinis aklumas

- Po SSRS žlugimo (1991) Vakarų valstybės daugiau dėmesio skyrė terorizmui, organizuotam nusikalstamumui, migracijai, klimato kaitai, energijos išteklių tiekimo sutrikimams ir kitoms nekarinio pobūdžio grėsmėms – glaudi ekonominė tarpusavio priklausomybė ir stiprėjanti tarptautinių santykių institucionalizacija skatino manyti, kad karinis konfliktas Europoje yra neįmanomas.

Užsienio ir saugumo politikos derinimas

- 2014 Rusijos įvykdė Krymo aneksija, pradėjo karinius veiksmus Ukrainos Donecko ir Luhansko srityse. Taip pat dislokavo ekspedicines pajėgas Sirijoje (dėl to 2015 Europoje prasidėjo pabėgėlių krizė) paskatino Vakarus daugiau dėmesio skirti tradicinėms karinėms grėsmėms. Pavyzdžiui, reaguojant į Rusijos kariuomenės veiksmus Ukrainoje, 2016 07 Varšuvoje įvykusiame susitikime NATO šalys nusprendė dislokuoti daugiašales kovines grupes Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje. Ypač susirūpinta po šiais 2022 metais prasidėjusios plataus masto Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą. Todėl imamasi aktyvių priemonių.

- Held or regained by Ukraine
- ➔ Direction of Ukrainian advance
- Russian military control

- ▨ Russian advances
- ➔ Direction of Russian advance
- Russia annexed Crimea in 2014

Esminiai kiekvienos šalies saugumo strategijos elementai

1. Saugumo sektorių kritiškas įvertinimas.
2. Grėsmių identifikavimas.
3. Priemonių, turinčių neleisti atsirasti grėsmėms, numatymas.

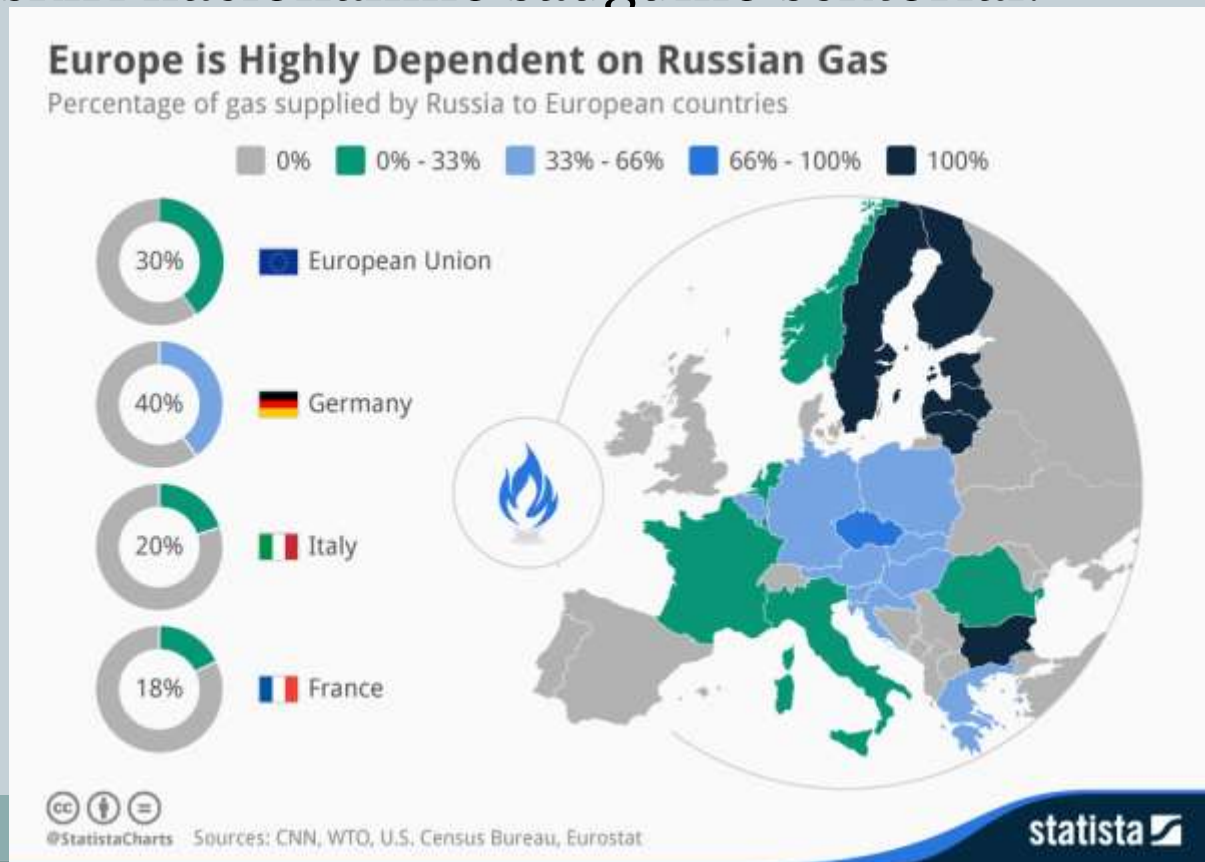

Nacionalinis saugumas susideda iš:

- karinio saugumo (valstybės pajėgumų apginti ir kontroliuoti savo teritoriją);
- politinio (valdymo sistemos funkcionalumo ir stabilumo);
- ekonominio (gebėjimo apsirūpinti būtiniaisiais ištekliais);
- socialinio (kultūrinio ir tapatybinio išskirtinumo palaikymo);
- ekologinio (švarios ir žmogaus sveikatai pavojaus nekeliančios aplinkos išsaugojimo).

Naujų technologijų reikšmė

Sparčiai tobulėjant technologijoms, informacinis, kibernetinis, energetinis ir biologinis saugumas įvardijami kaip atskiri nacionalinio saugumo sektoriai.

RuNet

Interneto segmentas, skirtas rusiškai bendraujančiai auditorijai. Vertinamas kaip viena reikšmingiausių priemonių, įgyvendinant Rusijos užsienio ir saugumo politiką.

LiveJournal / Живой Журнал

Sukurtas 1999 m. Balandžio 15 d., konkuravo net su FaceBook. Autorius – amerikietis Bradley Joseph "Brad" Fitzpatrick. 2006 m. rusiška dalis parduota SUP Media (Rambler).

“Didžioji kinų interneto siena”

- Projektas “Auksinis skydas” (angl. The Golden Shield Project / kin. 金盾工程), neoficialiai “Didžioji kinų ugniasienė” (angl. Great Firewall of China) – interneto turinio komunistinėje Kinijoje kontrolės sistema, pradėta kurti 1998 m., pradėjo funkcionuoti 2003 m.

Tik Tok

Populiari socialinių tinklų dalis, skirta trumpų vaizdo įrašų kūrimui ir platinimui. Sukurta kinų kompanijos “ByteDance” 2018 m. Kinijos Liaudies Respublikoje žinoma kaip Douyin (kin. 抖音). Tarptautinė auditorija – daugiau nei 1 milijardas.

Nacionalinio saugumo faktoriai

- Valstybei kylančių grėsmių apibrėžimą ir su jomis kovoti pasitelkiamas priemonės formuoja subjektyvūs ir objektyvūs faktoriai. Subjektyvių faktorių atveju aukščiausiųjų šalies pareigūnų pozicijos ir jos istorinė atmintis turi didelę įtaką grėsmių vertinimui ir jas suvaldyti turinčių būdų pasirinkimui.

Nacionalinio saugumo faktoriai

- Objektyvių faktorių atveju valstybei prieinamas saugumo priemonės lemia jos disponuojami pajėgumai. Mažosios valstybės paprastai negali užtikrinti savo nacionalinio saugumo pačios savaime, todėl jungiasi į karines politines sąjungas arba ieško galingųjų valstybių paramos. Galingosios šalys joms kylančius saugumo iššūkius yra pajėgios spręsti savarankiškai, nors tai daryti gali ir kolektyviai.

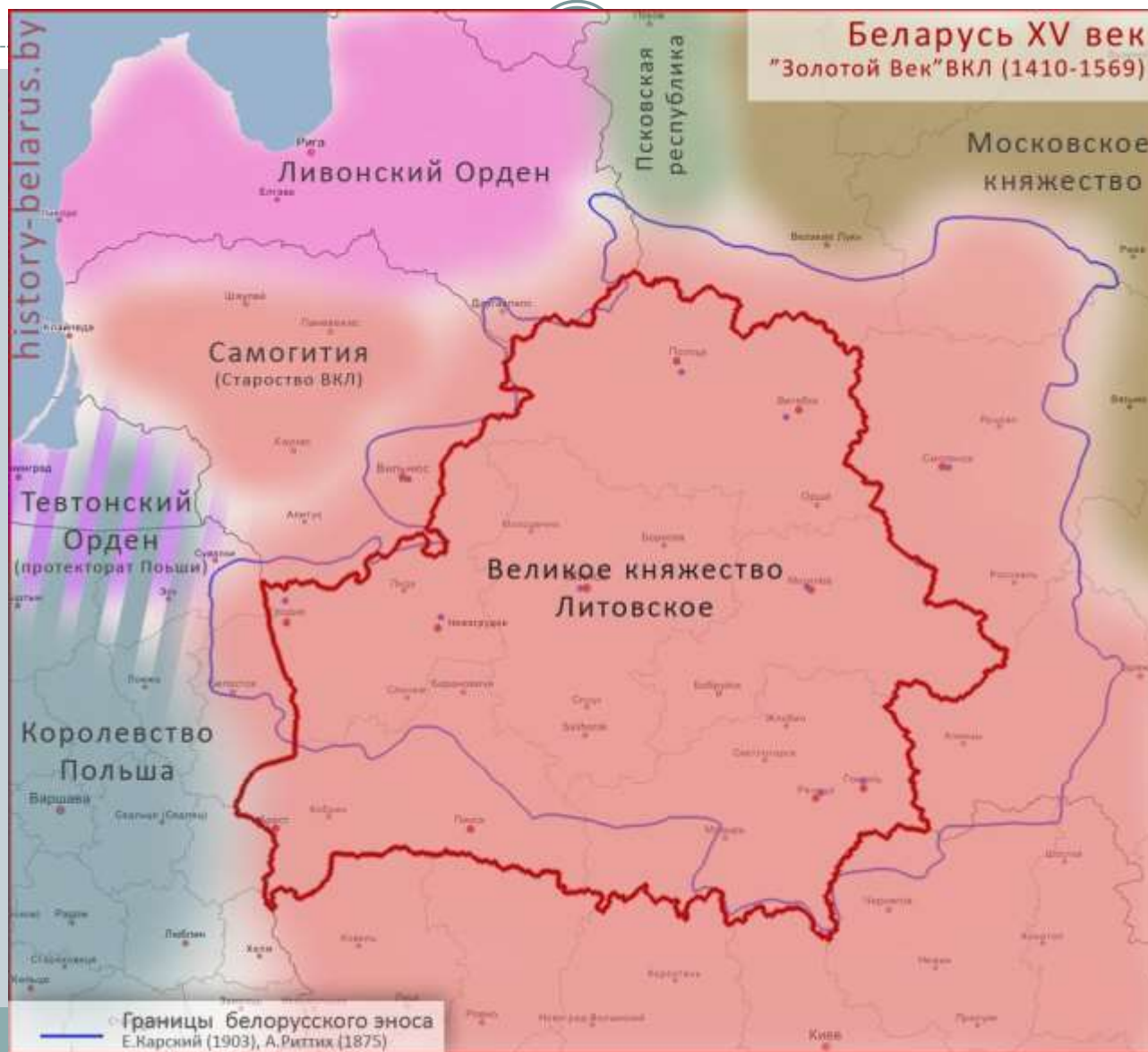
Pabėgėlių krizė

2015 pavasarį prasidėjusi nevaldomos nelegalios migracijos į Europą banga. Didžiausia dalis į Europą atvykusiųjų buvo Sirijos piliečiai, 2012–2015 pabėgę iš pilietinio karo apimtos savo šalies, t. p. Irako piliečiai, pabėgę iš Islamo valstybės Vakarų Irake 2012–2014 užimtų teritorijų.

2021 m. pabaigoje vadinamoji “pabėgėlių krizė” įgavo naujus išraiškos būdus Lietuvos-Baltarusijos ir Lenkijos-Baltarusijos pasienyje.

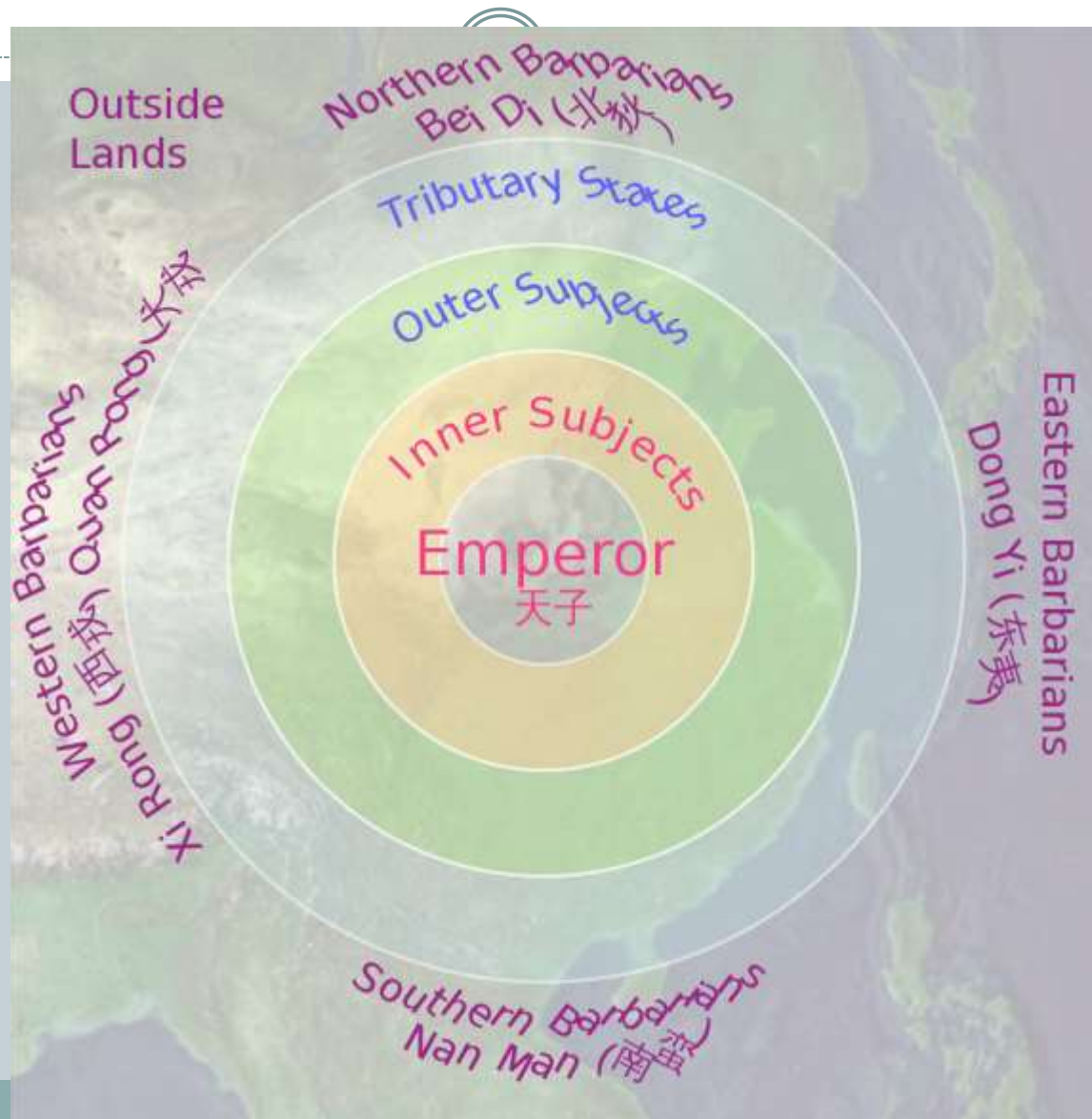
Авторитарinių sistemų teikiamos sampratos

Autoritarinių sistemų teikiamos sampratos

Autoritarinių sistemų teikiamos sampratos

Tolimesnē diskusija ir Jūsu klausimai

